

den store Overenskomst paa Forsvarslovenes Omraade i Sigte, den, som man har gennemført, og man ved, hvad den har kostet — ikke økonomisk, men i det hele taget. Man ved, det er en Ting, man skal omgaas med Varsomhed, og man vil ikke have noget slaaet i Stykker. Men dette, at denne Ting skal omgaas med Varsomhed, beror netop paa, at den er skabt ved en Overenskomst mellem Landsting og Folketing.

Jeg kunde nævne selve Forhandlingerne mellem Partierne herinde i dette Ting. Det er i Virkeligheden saaledes, at i Kraft af Forfatningsbruddet afgøres mangfoldige Tilfælde ved Udentingsbeslutninger. Jeg behøver vist ikke at fordybe mig i dette; det er ikke min Mening at sige den danske Rigsdag saa forfærdelig mange Ubehageligheder, jeg er maaske ogsaa paa en vis Maade ret ny i Tinget til at gøre det. det føler jeg godt. Men da jeg ud af min Overbevisning vilde sige, at det danske Folk ikke kan være tjent med den lille Grundlovsændring, var jeg desværre nødt til at tage disse Ord med.

Jeg vil endelig sige, at det danske Folk ikke kan være tjent med den lille Grundlovsændring og med Overenskomsten efter det, der foregaar i disse Aar ude i Folket. Jeg skal gaa hastigt hen over det, det er et mørkt og ret trist Billede. Jeg ser som et Udslag af denne Overenskomst dette, at man skal handle, at man skal lavere og tumle med det hele. Som et Udslag af det ser jeg ogsaa dette, at man f. Eks. i den offentlige Debat, som først og fremmest føres i Pressen, træffer, jeg tør vel i hvert Fald sige, en saa stor Ensidighed, at de Oplysninger, man faar, ere ganske utilstrækkelige, og at de Referater, man faar af Møder og af, hvad der sker i det offentlige Liv, ere saadanne, at ingen af os i Virkeligheden kan være tjent med disse Referater. Det er naturligvis noget af et almindeligt Kulturstandpunkt i Nutiden, at det politiske Liv bevæger sig paa den Maade. Men der er tillige noget om, at det skyldes den danske Forfatning dette, at der bestandig skal tilvejebringes Overenskomst, at man bestandig skal handle sig igennem Lovene, det er dette, der gør, at man heller ikke ude i det offentlige Liv faar ordentlig Besked. Og det samme gælder de politiske Møder. Jeg ved ikke, om andre have staaet overfor det. Jeg har i hvert Fald oplevet, at Kandidater under en Valgkampagne have ladet forstaa om hinanden, at den ene eller den anden Part

ikke talte sandt. Og det uhyggelige ved det Fænomen er, at man har vænnet Befolkningen til at høre paa det som en Selvfølge, at to Kandidater enten ofte ikke tale sandt eller beskyldte hinanden for, at de ikke gøre det. Det er blevet daglig Kost i det politiske Liv herhjemme i Danmark, og jeg kan ikke se andet, end at det stammer fra det samme, at man bestandig handler. Overhovedet er Virkningen deraf i det danske Folk — jeg ved godt, at jeg kommer lidt udenfor Rammerne af, hvad der daglig siges i dette Ting, men jeg har nu sat mig for, at jeg vil sige det, til Trods for at jeg ikke er noget Menneske, der er hysterisk højt oppe, men er en ganske jævn Folketingsmand som alle andre —, altsaa Virkningen af det, der sker i det danske Folk, er den, at efter at man har faaet drevet en Politik igennem, hvor alting udviskes, hvor alting gøres uklart, hvor der i Virkeligheden mangler Idealitet, og hvor man undertiden er i den største Vilderede og er ude af Stand til at vide, hvad der er Sandhed eller ikke Sandhed, efter at man har gjort det, har man i det danske Folk skabt en stor Lede ved Politik, en Lede, som giver sig det Udslag, at der ikke i det danske Folk er den Respekt for Rigsdagen, som der burde være. Jeg kender ikke Forholdene nøje ude paa Landet, men hvis De ville høre, hvordan Rigsdagen omtales i København, ville De høre, at den meget ofte — og i bedste Tilfælde — omtales med et Skuldertræk, der gaar indtil det medlidende. Og det sker endogsaa, at den omtales som det Sted, hvor man skal ud at købslaa og handle og efter bedste Evne søge at pudse hinanden. Men jeg vil da sige: lad saa være, for vi kunne maaske efterhaanden skaffe os en vis Respekt, men hvad der synes mig at være tristere, er det, at blandt de unge, som skulde interessere sig for Politik, er Forholdet det, at de have tabt Friskheden overfor Politik, de tage uldent og valent og forsigtigt og som gamle Forsigtigpetere af Folketingsmænd paa Politik i Stedet for at harmes og begejstres frisk og naturligt overfor det, der ligger for. Man har taget noget kønt bort fra det danske Folk med den Politik, man har drevet. Man har drevet en Politik, som er Overenskomstens Politik, og Overenskomstens Politik er i en vis Forstand ikke de unges Politik. Naturligvis skal man ikke drive en Politik, der er ude i det hasarderede — jeg tror for øvrigt, jeg selv har Besindighed nok —, men man skal